

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda ifade edilen sorularımın T.C. Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Lütfi Elvan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Faik ÖZTRAK
Tekirdağ Milletvekili

T.C. Sayıştay Başkanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne "T.C. Ziraat Bankası A.Ş. 2019 Yılı Sayıştay Raporu'nu" sunmuştur.

Sayıştay Raporuna göre Ziraat Bankası, vergi cenneti olarak bilinen British Virgin Adalarında kurulan bir şirkete, 2014 yılında "3 yıl geri ödemesiz toplam 10 yıl vadeyle 1 milyar 636 milyon 770 bin 735 dolar" tutarında kredi kullandırmıştır. Vergi cennetinde bulunan bu şirket, aynı grupta bulunduğu telekomünikasyon sektöründe hizmet veren bir diğer şirketin yüzde 100 iştirakidir. Kredinin teminatı ise kefalet yanında, iştiraki olunan şirketin 1 milyar 636 milyon dolarlık yüzde 13,77 oranındaki hisse payıdır.

Uygun ödeme koşullarına rağmen zaman içerisinde kredinin tahsilatında sıkıntılar yaşanmıştır. Mart 2020 itibariyle, kredinin üç yıllık gecikmiş anapara taksiti ve faizlerinin toplam tutarı 726,5 milyon dolara ulaşmıştır.

Sayıştay raporunun kamuoyuna yansımalarının ardından T.C. Ziraat Bankası tarafından 8 Ocak 2021 tarihinde yapılan açıklamada özetle;

Bahsi geçen kredinin Çukurova grubuna, Turkcell İletişim A.Ş.'deki dolaylı hissedarlığı münasebetiyle Türk ortaklığının devam edebilmesi için verildiği,

Kredi verilirken, çok uluslu ortaklık yapısına sahip şirketin, çeşitli ülkelerle devam eden karmaşık dava süreçlerin çözülmesiyle krediyi geri ödemesi için gerekli akışın sağlanabileceğinin öngörüldüğü,

Sonuç olarak, kredinin Ekim 2020 tarihinde tahsil edildiği kaydedilmiştir.

Konuyla ilgili olarak *Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. tarafından Kamuoyu Aydınlatma Platformu'na yapılan 11 Ocak 2021 tarihli açıklamada ise* “Söz konusu kredi Şirketimiz tarafından kullanılmamış olup, ilgili kredi sözleşmesine doğrudan ya da dolaylı şekilde taraflığımız bulunmamaktadır” denilmektedir. “Ziraat Bankası” ve “Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.” tarafından yapılan açıklamalardaki uyumsuzluk dikkat çekicidir.

Diğer taraftan, Ziraat Bankası'nın kredinin ödendiğini ifade ettiği Ekim 2020, aynı zamanda Türkiye Varlık Fonu'nun (TVF) ana sözleşme değişikliği ile Turkcell 'in yüzde 26,2 hissesine sahip olarak hâkim hissedar olduğu tarihtir.

TVF, İsveçli Telia şirketine ait yüzde 24'lük payı 530 milyon dolara satın alarak hâkim ortak konumuna gelmiştir. Dolayısıyla TVF, Ziraat Bankası teminatında bulunan yüzde 13,77'lik payı, kredi borcuna mukabil, devir almamış görünmektedir. Nitekim mevcut durumda Turkcell hisselerinin yüzde 26,2'si TVF Bilgi Teknolojileri İletişim Hizmetleri Yat. San. ve Tic. A.Ş.'de; yüzde 19,8'i Rus şirket LetterOne'a ait IMTIS Holdings S.A.R.L.'de görünmektedir. Bu durumda Ziraat Bankasının kredi borcunun nasıl kapatıldığı tam olarak anlaşılamamıştır.

Bu işlemlerde dikkat çeken bir diğer husus, söz konusu şirkete ait hisse değerlemeleridir. İsveçli eski ortak yüzde 24'lük payını TVF'na 530 milyon dolara satarken, Ziraat Bankası şirketin yüzde 13,77'lik payını, verdiği 1 milyar 636 milyon dolarlık kredi için, teminata almıştır. Hisselerin satışında ve teminatlanmasında çok farklı değerlemeler yapıldığı anlaşılmaktadır.

Tüm bunların yanında 2011 yılından bu yana Ziraat Bankası Genel Müdürü olan Sn. Hüseyin Aydın'ın, aynı zamanda TVF'de Yönetim Kurulu Üyesi olduğu, 2019'dan bu yana da Turkcell Yönetim Kurulu üyeliği görevini yürüttüğü bilinmektedir. Nitekim Sayın Aydın'ın Türkcell Yönetim Kurulundaki üyeliği Ekim 2020'de gerçekleşen yönetim değişikliğinden sonra da devam etmiştir.

Bu çerçevede;

- 1- Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş, 1 milyar 636 milyon dolarlık kredi ile doğrudan veya dolaylı taraflılığımız bulunmuyor derken, Ziraat Bankası söz konusu kredinin Çukurova grubuna Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş'deki ortaklığının sürdürülmesi için kullandırıldığını ifade etmektedir. Sayıştay Raporu ise bu kredinin Vergi Cenneti British Virgin Adalarında kurulan bir şirkete kullandırıldığını raporlamaktadır.

Tarafların beyanları arasındaki tutarsızlıklar dikkat çekicidir. Ziraat Bankası bu krediyi kime, ne amaçla ve ne karşılığında kullandırmıştır?

- 2- Sayıştay raporunda bahsedilen 1 milyar 636 milyon dolarlık kredi borcu, Turkcell'in TVF'ye geçtiği Ekim 2020 tarihinde Ziraat Bankasına ödendiye, bu borcu kim, nasıl ödemiştir?
- 3- Bu borç kapatıldıysa Ziraat Bankası Genel Müdürü Sayın Hüseyin Aydın'ın Türkcell İletişim A.Ş'deki Yönetim Kurulu Üyeliği hala neden devam etmektedir?
- 4- İsveçli eski ortak Türkcell İletişim A.Ş 'deki yüzde 24'lük payını TVF 'na 530 milyon dolara satarken, Ziraat Bankası 1 milyar 636 milyon dolarlık kredi için aynı şirketin yüzde 13,77'lik payını teminata almıştır. Hisselerin satışında ve teminatlanmasında bu kadar farklı değerlemeler yapılmasının nedeni nedir? Bu kadar fark normal midir?
- 5- Ziraat Bankası kamuoyuna yaptığı açıklamada "kredi verilirken, çok uluslu ortaklık yapısına sahip şirketin, çeşitli ülkelerle devam eden karmaşık dava süreçlerin çözülmesiyle krediyi geri ödemesi için gerekli akışın sağlanabileceğinin öngörüldüğünü" ifade etmiştir. Ziraat Bankası 2014'de, 2020'de gerçekleşecek bir işlem için, böyle bir öngöründe nasıl bulunabilmiştir?